



REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

POTPROGRAM

Kružno gospodarstvo i kvaliteta života

(Circular Economy and Quality of life - CEQL)

DARKO BIZJAK



Kružno gospodarstvo i kvaliteta života - cilj

- Unaprijeđenje kružnog gospodarstva novim tehnologijama i rješenjima
- Zaštita, obnova i poboljšavanje stanja okoliša, a time i kvalitete života ljudi
- Podizanje svijesti i unaprijeđenje upravljanja o kružnom gospodarstvu i zaštiti okoliša



Vrste aktivnosti

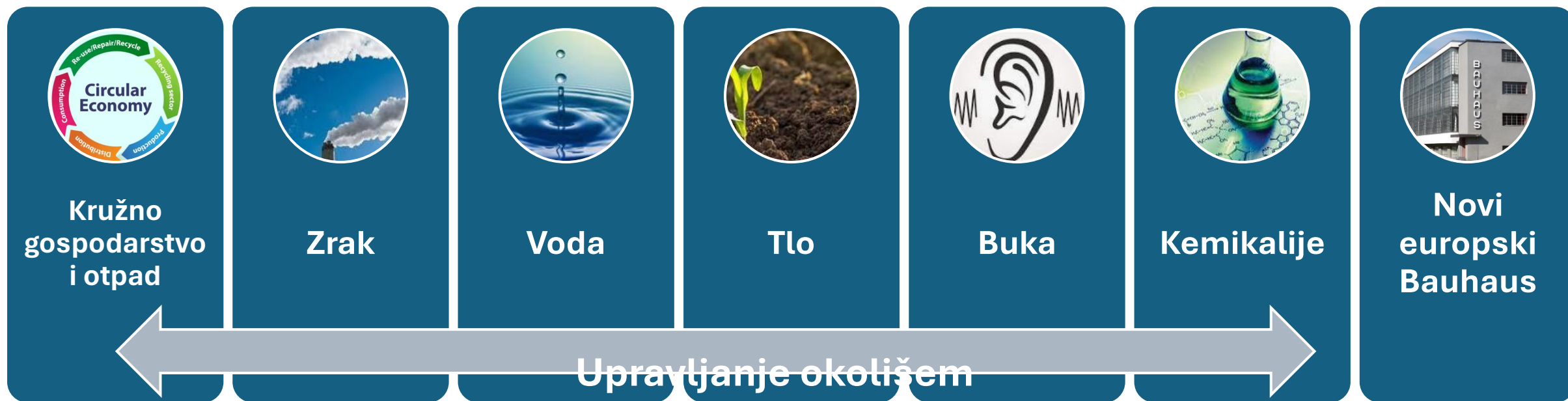
- Razvoj, demonstracija i promocija **inovativnih tehnika, metoda i pristupa**
- Doprinos bazi znanja te primjena **metoda najbolje prakse**
- Podrška **razvoju, provedbi, monitoringu i primjeni** relevantnih zakona i politika Unije
- Poboljšanje **upravljanja** na svim razinama, **jačanje kapaciteta** javnih i privatnih aktera i **uključivanje civilnog društva**
- **Katalizacija velikih razmjera** za primjenu uspješnih rješenja:
 - repliciranjem rezultata
 - integriranjem povezanih ciljeva u druge politike, javne i privatne sektorske prakse
 - mobiliziranjem ulaganja i poboljšanjem pristupa financiranju

- **Stopa sufinanciranja** - do maksimalno 60%

- **Maksimalno trajanje:** 10 godina



Prioritetna područja



Prioritetna područja - popis

- **Oporaba resursa iz otpada** - inovativna rješenja za reciklirane materijale, komponente ili proizvode s dodanom vrijednošću
- **Kružno gospodarstvo i okoliš** - podržavanje lanaca vrijednosti navedenih u Akcijskom planu za kružno gospodarstvo EU-a
- **Zrak** - pomoć u provedbi propisa koji se odnose na kvalitetu zraka i rješavanje urbanih, industrijskih i ruralnih ekoloških problema
- **Voda** - poboljšanje kvalitete i kvantitete pitke vode, gospodarenje morskim i obalnim vodama, razvoj inovativnih tehnologija i alata za sustave pročišćavanja pitke vode i otpadnih voda
- **Zaštita tla** - obnova, zaštita i poboljšanje kvalitete tla te sprječavanje njegove degradacije
- **Buka** - smanjenje buke unutar gusto naseljenih gradskih područja
- **Kemikalije** - smanjenje utjecaja opasnih tvari na okoliš i zdravlje ljudi
- **Novi europski Bauhaus** – multidisciplinarni pristup u gradnji koji povezuje dizajn, održivost, pristupačnost i isplativost
- **Upravljanje okolišem** – unaprjeđenje upravljanja i informiranja iz područja okoliša



Oporaba resursa iz otpada

- Implementacija **inovativnih** rješenja za sljedeća područja:
 - Prikupljanje i recikliranje otpadne **EE opreme**
 - Odvojeno prikupljanje i recikliranje **baterija i akumulatora**
 - Demontaža, ponovna proizvodnja i recikliranje **ELV i otpadnih brodova**
 - Selektivno odvajanje i recikliranje **građevinskog** otpada
 - Sortiranje i recikliranje **plastike** – uključuje **plastičnu ambalažu i mikroplastiku**
 - Odvojeno prikupljanje i recikliranje **biootpada** – anaerobna digestija i kompostiranje
 - Odvojeno prikupljanje i recikliranje **tekstila**
 - Recikliranje **kompozitnih i višeslojnih materijala**
 - Oporaba **kritičnih sirovina** iz otpada
 - Sortiranje i recikliranje **ambalaže**
 - Otpad koji sadrži opasne tvari



Kružno gospodarstvo i okoliš



Cilj: smanjenje ili sprječavanje korištenja resursa i otpada

Implementacija:

- poslovnih modela
- modela potrošnje ili
- rješenja za podršku lancima vrijednosti iz EU Akcijskog plana kružnog gospodarstva

Primjeri aktivnosti:

- Poboljšanje **trajnosti proizvoda, ponovna uporaba, popravak**
 - Kružni dizajn
 - Rješenja nakon dizajna
- Proizvod kao usluga (Product as a service)
- Industrijska simbioza i stvaranje kružnih lanaca vrijednosti
- Digitalne putovnice za proizvode



Posebnu pozornost treba posvetiti uključivanju i aktivnom sudjelovanju malih i srednjih poduzeća

Zrak

- Inovativna tehnička, upravljačka i regulatorna rješenja

Zakonodavstvo o kvaliteti zraka i NEC Direktiva

- Pобољшanje kvalitete zraka i smanjenje emisija lebdećih čestica u područjima:
 - s velikom upotrebom krutog goriva za grijanje u kućanstvu
 - s visokim emisijama PM-a iz građevinarstva, rudarstva ili druge djelatnosti koje stvaraju prašinu, ako nisu obuhvaćene IED
- **Promet** - emisije onečišćujućih tvari u zraku:
 - cestovni promet
 - necestovni promet, uključujući pomorski promet, luke, zrakoplovstvo, mobilnost strojeva, uključujući njihovu prateću infrastrukturu i logistiku, za pogon i/ili teret
- **Poljoprivreda** - smanjenje emisija amonijaka, metana i PM
- **Direktiva o industrijskim emisijama** - smanjenje onečišćenja zraka iz industrijskih postrojenja



Voda



- **Poboljšanje kvalitete vode**
 - Inovativna rješenja za integrirano upravljanje **nutrijentima i organskim zagađenjem**
 - Inovativna rješenja za **smanjenje pritiska od kemijskih** onečišćujućih tvari (uključujući **lijekove i mikro plastiku**)
- **Upravljanje rizicima od poplava i suša**
 - Inovativni alati i tehnike za podršku planiranju **korištenja zemljišta, smanjenje rizika, krizno upravljanje**
 - Inovativni pristupi procjene rizika i upravljanja
 - Najbolje prakse: prirodna rješenja - **uklanjanje onečišćenja kroz prirodne procese**; revitalizacija voda i obale
- **Inovativni projekti usmjereni na hidromorfološke pritiske**
 - upravljanje transportom sedimenta, osiguravanje ekološkog toka, uklanjanje prepreka
- **Provedba inovativnih mjera za uštedu vode**



Voda

Upravljanje morem i obalnim područjem

- Podvodna buka
- Podvodni otpad i onečišćenje
- Ometanje ili oštećenje morskog tla
- Ispitivanje i smanjenje utjecaja eksploatacije i istraživanja dubokog mora
- Prekomjerna ribolov te slučajni ulov
- Unos nutritivnih i organskih tvari iz poljoprivrede ili akvakulture
- Navigacija (navigacijski kanali za jaružanje, dostavni morski putevi)

Voda – vodne usluge

- Primjena inovativnih tehnologija i alata za pitku vodu i sustava pročišćavanja urbanih otpadnih voda – npr. **smanjenje korištenja energije** za tretiranje i gospodarenje vodom
- **Tretiranje vode za piće ili otpadne vode za ponovnu uporabu**
- Primjena inovativnih alata za osiguranje resursno učinkovitog pružanja vodnih usluga stanovništvu u ruralnim područjima
- **Poboljšanje učinkovitosti inovativnih rješenja za recikliranu / pročišćenu vodu**



Zaštita tla

- Provedba obveza iz Strategije EU-a bioraznolikost i nove EU Strategije za tlo
- Inovativne aktivnosti za **obnovu, zaštitu i poboljšanje zdravlja tla i sprečavanje degradacije tla, uključujući gubitak tla**
- Prijelaz na održive **prakse upravljanja tlom i zemljištem** - uklanjanje i sprečavanje štetnih učinaka npr. erozije, onečišćenja, gubitka organskog ugljika u tlu
- Obnavljanje/sanacija tla **nakon onečišćenja**
- Isplativa rješenja za uklanjanje prekrivenih tala (*soil sealing*)



Buka

- **Znatno smanjenje buke u gusto naseljenim gradskim područjima** rješenjima s visokom ekološkom i gospodarskom održivošću, npr.:
 - Upotrebom površina i/ili guma s niskom razinom buke koje imaju troškove životnog ciklusa usporedive s troškovima standardnih površina i/ili guma
 - Zaprekama niske visine s niskim utjecajem na krajolik i ekološki prihvatljivim materijalima
 - Smanjenjem buke iz željezničkog prometa ili zračnih luka



Kemikalije

Sprečavanje i smanjenje utjecaja opasnih tvari na okoliš ili zdravlje ljudi:

- Sprečavanje i smanjenje **utjecaja kemijske proizvodnje i uporabe** na okoliš ili zdravlje ljudi
- **Digitalne inovacije** za napredne alate, metode te kapacitete kako bi se **odmaknulo od testiranja na životinjama**
- Provedba sigurnih i održivih rješenja, komercijalizacija, uvođenje i prihvaćanje sigurnih i **održivih tvari, materijala i proizvoda**
- Olakšavanje provedbe Direktive Seveso III o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari uvođenjem posebno isplativih metodoloških alata za izradu **mapiranja rizika za zdravlje ljudi i okoliš te za rješavanje domino-efekta**



Novi europski Bauhaus

Multidisciplinarni pristup u gradnji koji povezuje dizajn, održivost, pristupačnost i isplativost



Podrška projektima koji imaju za cilj:

- Sveukupno **smanjenje negativnog utjecaja novoizgrađenih objekata na okoliš**
- Stvaranje kružnih lanaca vrijednosti za poticaj urbanoj ekonomiji ujedno doprinoseći urbanoj i teritorijalnoj obnovi (*circular districts*)
- **Obnovu bioraznolikosti** kojom se doprinosi provedba Novog europskog Bauhauusa: npr. aktivnosti vezane uz očuvanje bioraznolikosti u energetske izolaciji zgrada, inovativni arhitektonski pristup za zgrade koje su prijateljski nastrojene prema divljim vrstama



Upravljanje okolišem

- **Aktivnosti potpore odlučivanju javnih uprava i razvoj dobrovoljnih instrumenata**
 - Unapređenje kapaciteta javne uprave uključujući unaprijeđenje upravljanja, praćenja, procjena ekoloških planova, programa i inicijativa
 - Razvoj, promicanje, provedba i/ili usklađivanje jednog ili više sljedećih dobrovoljnih instrumenata i pristupa: EU Ecolabel, EMAS, Zelena javna nabava, performanse održivosti zgrada, ekološkog otiska proizvoda itd.
- **Osiguranje usklađenosti s propisima o zaštiti okoliša i pristup pravosuđu**
 - Razvoj i korištenje inovativnih alata i procedura, razvoj i provedba strategija i politika i/ili za promicanje, praćenje i provođenje usklađenosti s propisima
 - Nacionalne ili regionalne mreže stručnjaka
 - Poboljšanje stručnih kvalifikacija i osposobljavanje
 - Uključivanje građana
- **Promjena ponašanja i inicijative za podizanje svijesti**



Environmental
governance

Zaključci / Savjeti



- **Inovativna, demonstrativna rješenja** koja nude jasne ekološke prednosti (“**inovativno**” u opisu prioriternih tema)
- Implementacija, demonstracija naprednih rješenja u realnim uvjetima, npr. funkcionalni prototip demonstriran u industrijskom okruženju
- Dobrobit za okoliš → kvantificirani rezultati koji se moraju ostvariti za vrijeme projekta i poslije završetka
- Moguća **komercijalizacija** inovativnih rješenja – **Close to market projekti**
- **Razina inovacije** = inovativno na nacionalnoj razini i/ili razini sektora
- Opsežna procjena utjecaja tijekom životnog ciklusa predloženog rješenja
- Izraditi jasnu strategiju o održavanju i umnožavanju projektnog učinka/rezultata (sustainability/replication/ up-scaling)
- *“No substantial harm is done”*

Financiranje i broj projekata

Prioritetna tema	Ukupni proračun	Indikativna sredstva po projektu	Indikativan broj projekata za financiranje
<u>Kružno gospodarstvo, resursi iz otpada, zraka, vode, tla, buke, kemikalija, Bauhaus (LIFE-2024-SAP-ENV-ENVIRONMENT)</u>	73 mil €	2 – 10 mil €	30
<u>Upravljanje okolišem (LIFE-2024-SAP-ENV-GOV)</u>	6,5 mil €	0,7 – 2 mil €	7

